

Ko so se fantje po vrhov spustili (»priabzajlali«) z vrhov, se najedli in napojili, se je vreme dokončno pokvarilo. Z ogenjčkom in klobasami ni bilo nič, večer smo prebili kar v bivaku. V tak italijanski bivak bi bilo treba pripeljati na ekskurzijo prenekaterega našega arhitekta. V prostoru 2 m × 2,5 m × 2,5 m je devet postelj, miza, dve klopi in dva stola. In še to krasno lastnost imajo bivaki CAI, da so odprti vsakomur. Ni treba moledovati za ključke po raznih društvih in ustanovah kot pri nas. Ponoči je začelo snežiti, do jutra ga je nametalo 15 cm. Nadaljnjo plezarijo smo morali prestaviti v lepšo prihodnost. Pa smo se kljub temu veselili prvega snega — morda bo letos vendarle spet zima, kot se šika? Kar dobre volje smo se zapodili po pobeljenem bregu v dolino — oh, kje so bile takrat moje smučke! Spodaj je deževalo. Vsi premočeni smo v staji, pri kateri smo pustili katro in škodo, naredili še zadnji »time out«. Zakurili smo si na sirarskem ognjišču, skuhali, spekli in požrli vso še preostalo hrano in še celo pivo se je našlo za povrh. Potem smo šli pa kar domov.

Zvedeli smo spotoma, da je zvonec s Campanila že popravljen in bo spomladi na vrhu spet čakal alpiniste. Drzni, le gor!

SLEDI ZA SPOMINI V GORAH

ANDREJ VOVKO

Bile so sanje.

Hodil je po prazni, od dežja mokri cesti. Hiše so spale, bilo je tiho, zgodnje jutro. Nebo je bilo polno nizkih oblakov, iz njih je rosil droben, mrzel dež. Nenadoma so se raztrgali oblaki in skozi meglene tančice je zagledal mračne gore. Bilo je jutro, polno tesnobe.

Prebudil se je.

Zastrmel se je v temačne oblike vojaške spalnice, skozi odprta okna je prodiral jutranji hlad, tovariši so se nemirno premetavali na škripajočih posteljah in lovili zadnje, natanko odmerjene drobce spanja.

Zunaj se je rojeval tih, siv zimski dan, skozi ugašajočo temo je slutil mirno dihanje morja. Spomnil se je sanj in skupaj z bolečino so v njem vzniknile gore.

Kako vas pogrešam! Moje gore!

Kakor kamen sem, ki ga je noga odkrušila od vrha mogočne gore. V hipu je veličastno in grozeče odžvižgal skozi zrak in v naslednjem utripu nemočno obležal na melišču, daleč od svojih vrhov. Osušen jesenski cvet sem, ki ga je odtrgal veter, zajel od dežja kalen gorski hudournik in se je ujel ves strt na štrlečih vejah izruvanega drevesa. Vkllesane ste v meni kot stopinje plezalca v prepadni steni. Hočem požirek oživljajočih spominov, da ne zvemem, hočem se dotikati skal, pa čeprav vem, da je iluzija, hočem gorskega vetra, čeprav zamira predaleč na severu. Hočem dež, hočem se umiti v megli, da bi ohladil bolečino v sebi. Hočem spomin, polna pljuča spomina na vrhove, nežno božam njegove še tako zbledele sledi.

Ko se je poslednjič ozrl, je kri večerne zarje oblila vrhove, škrlatni curki so polzeli po bokih Skute, Štruce, Dolgega hrbta, nato so potemneli in izzveneli v mrak Velikih podov. Bilo je slovo, odhajal je, v tišini se je poslavljaj. Bil je sam. Ozrl se je, kot bi hotel s titanskim naporom ustaviti drobeče kolesje časa, vkleniti ta trenutek v večnost, obvarovati ga pred rjo minevanja. Prešinilo ga je, da je napor zaman. Bil je ves majhen, poln tesnobe, visoko gori so ugašale gore, iz razpok so vzhajale nočne sence. Trudno se je obrnil in ni se več ozrl, kot da bi hotel shraniti v sebi toploto tistega pogleda. Kadar je zagledal pred seboj goro, se je prestrašil njene gmote, v njem je vzvalovilo malodušje, misel, da ne bo nikoli premagal njenih sten. V njem je še kljuvala rana prvega srečanja z gorami, ko se je moral obrniti, pustiti tovariše, ki so odšli naprej, in se vrniti sam. Takrat se mu je zdelo, da so zanj prenehale obstajati gore. Potem je zmagal, potem so bili vrhovi, mnogo vrhov.

Bili so vrhovi, na katere je stopil sam. Žrtvoval je previdnost samotnemu srečanju z goro, ki ga je hotel ljubosumno imeti samo zase. Vsak njegov korak, vsak njegov pogled je bil tako poln trepetu, nemira; z vsakim korakom so mu gore postajale življenje.

Snežišča Planjave so bila zavita v meglo, tišina v Sukalniku je bila turobna kot marmorne plošče na steni. Bile so le stopinje v snegu. Nekdo je šel tu pred njim in nevede, a nič manj prijateljsko mu je napredel nevidno nit skozi blodnjak. Na vrhu je nemo, nežno spregovoril z goro, samota je bila mračna od megle. Potem je izza skal zazvenelo po smrti, nevidni prepadi so odprli žrela, nit stopinj pred njim se je pretrgala, za hip ga je prešinil mraz, tiha slika počasnega, vse mirnejšega spanja, snega, ki ga prekriva, omame razpadanja. Postal bi trava, postal bi veter, objel bi svet in zajel najvišje vrhove. Ostal bi počasi bledeč spomin. Spet je vzvalovilo toplo življenje. Vrnil se je, ni še stopil na svojo zadnjo goro.

Rad je imel vrhove, ki jih je umil sveži gorski dež, kosme oblakov, ki jih nosi veter. V svoji plapolajoči pelerini se je zdel drugim kot prikazen na osamljenem hrbtu Štruce. Hotel je občutiti vso brezčutnost gora, vse izbruhe besa, ki so se zaganjali vanj. V blodnjaku razpok in Dolgem hrbtu je doživljal neresničen, nadzemski svet, zateglo pesem vetra, utrinek pogledov na sivo nebo, na poživljajoče zelene doline. Hodil je sam, a vedno ga je ogrelo prijateljstvo neznanih tovarišev v gorah. Vsega utrujenega od norega spopada z Grintovcem ga je okrepilo prijateljstvo in prgišče suhih sliv mladega para. Bilo je takrat, ko so mu bili koraki en sam krč, ko je bilo grlo izsušeno, ko so izginila snežišča, žejno jih je popila kamnita puščava. V nekem toplem dnevu, maja, ko je samotni prihajal z Ratitovca, mu je razigrana družba pod vrhom ponudila grozdja in vino. Prešeren trepet se je lovil z vrhovi dreves in zagomazel je po skalnatih poteh. Veselje ga je ogrelo.

Bili so vrhovi, kjer sta ga spremljala sonce in tiho brneče veselje življenja. Ko je pogled jasen, ko utrujeno brišeš pot, ko te ščemijo oči in začne peči koža, se koplješ v lepoto. Samota Kogla, pot brez poti, skalnate gmote tako čudovite v svoji neurejeni enkratnosti, zaplate travnate zelenine, nebo modro, lepota tako skeleča. Rad bi poletel. Ni dovolj velikih pljuč, dovolj močnega grla, da bi izkričal svoje veselje. Rad bi bil vihar, da bi ujel utrinek barv, rad bi bil pesnik, da bi shranil drobec tistega toplega bučanja sreče, radoživosti. Ko je sonce, so barve bolj žive, smeh glasnejši, koraki mehkejši, ko je sonce, za opoj ni treba ne mamili ne vina.

Spoznal je, da more deliti gore s prijatelji, da ni njegova sreča za to nič manjša. Zvok src, ki utripajo v isti želji za gorami, odmeva neizmerno močnejše, buči kot narasli spomladanski slapovi. Doživljal je gore ob drugih korakih, bile so druge roke, ki so se mu stegnile v pomoč, zvenenje drugih misli je bilo tudi njemu prijetno.

V njem je ostalo doživetje Rjavine, mogočni skladi, težko naloženi v nebo, poti skozi Kot so bile tako tihe, jagode ob stezi tako dišeče slastne, počitek ob hladni vodi in domači slaščici, ki jo je dala prijatelju na pot mati. Ostal je zven gamsjega žvižganja, pogledi na strme prepade, samotne vrhove, tako blizu vrvenje Triglava, spomini kot fotografije z Begunjskega vrha in Vrbanove špice, rojevanje dneva pod pobočji Rži, vrh Kepe iz nad oblačnega morja.

Hodili so s slo v srcu, z nevidnimi verigami, neločljivo pripeti na gore, z isto toploto v srcu, z istimi napor, z jeklenimi prsti utrujenosti, ki stiskajo noge, s hropenjem in znojem. Bili so trenutki, ko so mislili vsak po svoje, ko je grmenje nevihte odmevalo po Lepem špičju, po valovanju skal in tihih preprogah nedotaknjenega cvetja. Prijatelj je pospešil korake, v obraz so se mu ujele trpke črte nemira. Minilo je in v planini pod Bogatinom je bilo kislo mleko tako polno dišav iz nepokvarjenega življenja. Pot jih je vodila na jutranji Bogatin, ob zaplatah sodre v kamnite puščave Krna in izšumela v slap doline Lepene.

Spominjal se je in bilo mu je toplo, kot da spet v sijoči vročini avgusta hodi ob obledeleli markacijah Rink, išče s prijateljem najlažji prehod proti Skuti, sedi udobno zlektnjen na Kalškem grebenu, se bori z žgočo bolečino v hrbtu na pogradih Zoisove koč, trudno išče sence za skalami pod Kalško goro in nemo vpije po požirku mrzle vode, poln obupa ob oddaljenem šumenju vode.

Iskala sta poti, preplašila svizce ob komaj vidnih stopinjah lovske steze, napila sta se vode z okusom po svežem lesu izdolbenega debela pri lovski koči. Bila je tesnobna misel na dolino, na vrvež življenja, ugibanje, kam gresta. Potem je oba obliko olajšanje kot oživljajoča kopel, zagledala sta gmoto Žagane peči, zadnji koraki so bili težki, sreča je bila v nji, bilo je vse čudovito, kot jutranji pogled na svežo rajdo gora.

Nad streliščem ob morju je bila stena, kamenje se je krušilo in nasipalo melišče. V njem so zazvenele neke daljne strune, postal je nemiren kot gams stražar, zagrizel se je v melišče. Bil je trenutek omame, iluzije, tako blizu je videl skale svojih gora, bilo je opojno kot mamilo. Prebudili so ga glasovi. Bil je pod previsno steno, tovariši so ga dražili, naj se povzpne. Prsti so se odpirali od želje, oči nemirno iskale stopenj. Bil je oster glas desetarja, ki mu je ukazoval nazaj. Trudno je spoznal, da so gore tako daleč, z naglo kretnjo je pregnal utvare in se počasi vrnil nazaj. V podnožju se je ustavil in dolgo, nemo meril steno. Ob nogah mu je šumelo morje.

Izziv prepadnih poti Prisojnika, Mojstrovke, Kalške gore, Rjavine, drzno posejani klini, lahkotno pripete vrvi, ognjemet nevihte v skalah Kapišarjeve poti, želja srečati se z goro v zaupnem, tesnem plezalskem objemu. Pot, ki mu je zaprta. Prepozno se je srečal z gorami, nekako zavistno bo gledal za onimi, ki se drzno spoprijemajo z gorami, se smejejo tako blizu ledenih belih pregrinjaj. Spremljal jih bo od daleč, bral kratke novice o vzponih, v nemočnem hrepenenju bo spremljal prijatelje, ki zanj ne bodo vedeli. Ko bo ugasnila neka bakla v prepadu, ko bodo naslovi v časopisih, ko bodo slike z vprašanji, bo napisal pesem.

Bile so gore, ki jih je delil z neznanimi prijatelji, ostali so zmečkani listki z naslovi nekje na dnu predala, na fotografijah so ostali nasmehi z vrhov. Spomini na one, ki jim je razkril vsaj delček sebe, ki jim je ob nasmehu večernih gora na vrhu Kalške gore govoril o strmih poteh, o trepetajočem gorskem zraku, o kristalnih studencih in bil je srečen, ko je drugemu podaril košček življenja gora.

Bili so trenutki, ko so bile koče polne hripavega petja, tobačnega dima in prostaških besed, ko na skupnih ležiščih ni bilo spanja, ko ga je preplaval nemir. V njem so zadivljale nevihte, ki so jih zbudili prešerni pijani vriski, bili so grozeči oblaki, ki so skrili gore. Bili so ljudje, slepci, sužnji, tako smešno majhni, tako ubogi, ljudje, ki jih je v temnih trenutkih celo zasovražil, potem pa pomiloval.

Zaživel je pogled, zaživel nasmeh, na ustnice je dahnil prvi poljub, v svežem jutru pod Storžičem je roka prvič segla v roko kot v objem. Bile so gore, ki jih je razdelil z njo in zato jih je dobil v vsej polnosti. Bile so gore, ki so pile njuno ljubezen, ki so hudo-mušno kot prijatelji od daleč oprezale za poljubi in prisluškovale nežnim besedam. Stopinje niso bile več samotne, gore so zaživele v nevidni, prej neznani zarji.

Ljubezen moja, pokrila te bom z lepoto mladih narcis, žar moje ljubezni bo pesem poletja, skupaj bova stopila na mnogo mnogo vrhov. Ljubezen moja, odkar si ob meni, so gore višje, modrina še bolj sijoča, voda bistrejša, odkar si ob meni, vidim cvetove, mnogo cvetov. Ti si ob meni in prepadi so manj globoki. Kar si ob meni, kipi v meni kot kameniti stolpi v Kotličih, snežišča so skopnela, sonce je toplejše, vrhovi so še bolj sijajni. Odkar si ob meni so barve življenja svetlejšje.

Bilo je popoldne, nemirno je hodil z rokami v žepih po hladnih hodnikih kasarne. Dvorišče je bilo prazno, bili so le koraki stražarjev in hreščeči glas galebov. V ladjedelnici je čakala ladja, da jo objamejo valovi daljnih morij. Zastrmel se je skozi okno, se vrnil do svoje klopi in začel pisati. Pisal je o svojih sanjah, o tesnobnem spominu na gore.

Vse je tako medlo, tako mlačno, vse drugače bi moral opisati to, kar hrumi v meni, vihar, ki se sprosti, ko misel zazveni ob skalah gore. Ko bi mogel zagoreti le delček bolečine, ki se pretaka v meni, bi srečnež, ki nekje visoko gazi sveži sneg, mogel videti daleč na sivini obzorja lučko, kako trepeče v večernem mraku! Ko bi mogel zarjuti, bi osamljeni gams vzdignil glavo ob daljnem, groze polnem zvoku iz doline. Da bi se mogel raztopiti v svoji strasti do gora in kot tenka plast megle obliti vrhove, spojit se v življenje gorskih cvetov, v drzne skoke gamsov, v plahutanje peruti gorskih ptic, v zasople korake gozdnikov.

Ko bi vas mogel izruvat iz srca, moje gore, bi bil votel kot kip brez življenja, bil bi brez bolečine, brez tesnobe, bil bi gola brezčutnost, bil bi neizmerno siromašen.

Vod je trudnih korakov hitel proti gozdčku borovcev, skozi obnošeno delovno uniformo so bodli noži mraza. Bilo je kristalno hladno jutro, v daljavi je videl zasneženo Učko. Slutil je svoje gore.

V spomin Pepce Nadlišek spod Nanosa, je za tiskovni sklad Planinskega Vestnika njena sestra Francka namenila 50 din. Uprava PV se lepo zahvaljuje.

PRODAM — stare letnike PV po ugodni ceni.

ANTON VERBIČ — Ljubljana — Cankarjevo nabrežje 1